Gemeente Borger-Odoorn

Bestuursrapportage 2024-II

Inhoudsopgave

Bestuursrapportage 2024-II....1
Inhoudsopgave....2
Voorwoord Bestuursrapportage 2024-II....3
Samenvatting op hoofdlijnen....4
Recapitulatie van baten en lasten....7
Onze inwoners....8
Onze economie....11
Onze toekomst....13
Onze leefomgeving....15
Onze portemonnee....18
Bijlage I - Totaaloverzicht wijzigingen....25
Bijlage II - Voortgang investeringen....28
Bijlage III - Grondbedrijf....30
Bijlage IV - Administratieve wijzigingen per thema....32
Bijlage V - Reserve Nog uit te voeren Werken (NUW)....33

Voorwoord Bestuursrapportage 2024-II

Hierbij bieden we de Bestuursrapportage 2024-II aan. In deze rapportage verwerken we een aantal belangrijke financiële mutaties zoals de meicirculaire en septembercirculaire, budgetten voor opvang van ontheemden, voorstel tot onttrekking uit zowel de bestemmingsreserve Kern en Kader als uit de bestemmingsreserve Generatiepact en de voor- en nadelen uit de financiële update 2024.

We sorteren in deze rapportage zoveel mogelijk voor op de jaarstukken 2024 en geven een geprognosticeerd resultaat. De basis voor deze rapportage is de financiële update 2024 die uw raad als bijlage bij de begroting 2025 heeft ontvangen. Deze mutaties zijn onder knop 2 Beleidsintensivering en de stelpost Indexatie als nieuwe mutaties Berap II opgenomen. Daarnaast zijn er ook meerdere budgettair neutrale mutaties opgenomen die geen invloed hebben op het resultaat.

Naast financiële mutaties rapporteren we over het grondbedrijf en de investeringen. Ook geven we, vooruitlopend op de jaarstukken 2024, een voorlopige specificatie van de reserve Nog uit te Voeren Werken (NUW).

We verwachten na de nieuwe mutaties in 2024 op een voordelig resultaat van € 736.258 uit te komen. Het verwachte resultaat komt voornamelijk door grote meevallers op het gebied van rente, afschrijving en de algemene uitkering. De onderdelen Jeugdhulp en de Wmo zijn de grootste nadelen in deze rapportage.

College van burgemeester en wethouders

Samenvatting op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen uit deze rapportage.

Besluitvorming
We vragen uw raad om:
1. De financiële mutaties uit deze rapportage vast te stellen.
2. In te stemmen met het storten van € 2.000.000 in de bestemmingsreserve Opvang ontheemden.
3. In te stemmen met de onttrekking van € 320.000 uit de bestemmingsreserve Kern en Kader.
4. In te stemmen met de onttrekking van € 20.000 uit de bestemmingsreserve Generatiepact.
5. De Bestuursrapportage 2024-II vast te stellen.

Totaaloverzicht wijzigingen
Deze rapportage bevat wijzigingen die de algemene middelen beïnvloeden (knop 2 en de stelpost indexatie) en budgettair neutrale wijzigingen. In bijlage I is een totaaloverzicht gegeven.

In de jaarrekening rapporteren we over afwijkingen groter dan € 25.000. Dat bedrag is voor deze rapportage ook het uitgangspunt. We nemen alleen kleinere bedragen op als het voor specifieke beleidsterreinen is bedoeld zoals bij de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. De wijziging 'Wet betaalbare huur' in deze rapportage is hier een voorbeeld van.

Voortgang investeringen
In bijlage II is een overzicht te zien van de beschikbaar gestelde investeringen voor en in 2024. Geconcludeerd kan worden dat er geen grote overschrijdingen zijn op investeringen. Verder zien we dat er nog veel "ruimte" is in de investeringsbudgetten van 2023 en 2024. Dit wordt veroorzaakt doordat veel facturen vaak pas komen als de werken zijn uitgevoerd (verwachting Q4 2024 of Q1 2025). Verder zien we in algemeenheid dat de doorlooptijden van bouw- en infrastructurele projecten toenemen als gevolg van participatie, meer overleg en de beperkte personele capaciteit van nutsbedrijven. Ook zijn enkele investeringen om andere redenen doorgeschoven. Voor informatie hierover verwijzen we naar bijlage II.

Grondbedrijf
In 2024 is het plan Nieuw-Buinen - Oosterwijk in exploitatie genomen. Er zijn alleen nog kavels beschikbaar in de plannen die vorig jaar of dit jaar in exploitatie zijn genomen. De belangstelling voor de koop van een kavel in deze plannen verschilt. Voor de plannen Drouwenermond en Daalkampen II - fase 3 is voldoende animo, voor het plan Oosterwijk is tot nu toe minder belangstelling. De verkoop van de kavels op de bedrijventerreinen verloopt volgens planning. De tussentijdse winst in 2024 die we voorlopig inschatten bedraagt € 320.000. Voor meer informatie verwijzen we naar bijlage III - Grondbedrijf.

Reserve Nog uit te voeren Werken 2024-2025
In de jaarstukken 2024 brengen we jaarlijks in beeld hoeveel budget wordt overgeboekt naar het volgende jaar in verband met een latere uitvoering. In deze rapportage hebben we de budgetten in beeld gebracht die in ieder geval kunnen worden overgeheveld naar 2025. Het totaal bedraagt € 8.366.535. Het is een relatief groot bedrag als gevolg van meerdere grote incidentele budgetten zoals Sportpark Borger en energiearmoede die we dit jaar niet meer kunnen besteden. In bijlage V 'Reserve Nog uit te voeren Werken (NUW)' is een totaaloverzicht gegeven.

Geprognosticeerd jaarrekening resultaat
In deze sectie presenteren we het resultaat van de knoppen 1, 2, stelpost indexatie en het geprognosticeerd jaarrekening resultaat.

Knop 1: Saldo begroting
Hieronder de uitkomst van knop 1 Saldo begroting. Knop 1 is voor structurele mutaties. In deze bestuursrapportage zijn alle mutaties incidenteel. Daarom wijzigt knop 1 niet.

Verloop Saldo begroting (knop 1)	**2024**
Stand BERAP 2024-I	**62.663**
Autonome mutaties BERAP 2024-II	0
Stand BERAP 2024-II	**62.663**

Knop 2: Budget beleidsintensivering
Uit onderstaand overzicht blijkt dat het nieuwe saldo van knop 2 budget beleidsintensivering € 1.319.008 wordt. Dit saldo komt tot stand door de mutaties van de financiële update en de mutaties uit deze rapportage. De totale mutaties op knop 2 van de financiële update en deze rapportage geven een saldo van € 1.262.031 voordelig.

Budget beleidsintensivering (knop 2)	**2024**
Stand BERAP 2023-I	**56.977**
Autonome mutaties BERAP 2024-II	1.262.031
Stand BERAP 2023-II	**1.319.008**

Stelpost indexatie
Met de huidige hoge inflatie dienen diverse budgetten te worden geïndexeerd. In de begroting 2023 is daar een stelpost indexatie voor gevormd. Het uitgangspunt voor een bijstelling is dat er sprake moet zijn van een prijsstijging van meer dan 10%. Ook verhogingen van externe partijen komen ten laste van deze stelpost. In onderstaande tabel zijn de nieuwe indexeringen aangegeven. Het restant budget uit de BERAP 2024 I is in de eerste regel aangegeven.

Stelpost indexatie	**2024**
Stand BERAP I 2024	**-308.382**
Indexatie	**2024**
1. Mei- en Septembercirculaire 2024	2.382.969
2. Jeugdhulp	-1.700.000
3. Wmo	-800.000
4. Energielasten	-100.000
5. Budget SMI	-75.000
6. Budget Sporthallen	-95.000
Totaal:	**-387.031**
Nieuwe stand stelpost	**-695.413**

Toelichting
1. Mei- en septembercirculaire 2024 € 2.382.969 voordeel
Een uitgebreide toelichting op deze post is terug te vinden onder thema Onze portemonnee.

2. Jeugdhulp € 1.700.000 nadeel
Een uitgebreide toelichting op deze post is terug te vinden onder thema Onze inwoners.
3. Wmo € 800.000 nadeel
Een uitgebreide toelichting op deze post is terug te vinden onder thema Onze inwoners.
4. Energielasten € 100.000 nadeel
Een uitgebreide toelichting op deze post is terug te vinden onder thema Onze toekomst.
5. Budget SMI € 75.000 nadeel
Een uitgebreide toelichting op deze post is terug te vinden onder thema Onze inwoners.
6. Budget sporthallen € 95.000 nadeel
Een uitgebreide toelichting op deze post is terug te vinden onder thema Onze leefomgeving.

Conclusie
Er is in 2024 nog een tekort in de stelpost indexatie. Voor de komende jaren met uitzondering van 2026 zien wij in de begroting 2025 een positief resultaat in deze stelpost.

Geprognosticeerd jaarrekening resultaat
In onderstaand overzicht is het geprognosticeerd jaarrekening resultaat weergegeven. Knop 1 Saldo begroting en het budget onvoorzien zijn niet gewijzigd ten opzichte van de financiële update. De mutaties op knop 2 zijn hierboven toegelicht. We verwachten het jaar 2024 af te ronden met een positief resultaat van € 736.258.

Prognose resultaat	**2024**
Saldo begroting (knop 1)	62.663
Saldo Beleidsintensivering (knop 2)	1.319.008
Saldo stelpostindexatie	-695.413
Saldo onvoorzien	50.000
Totaal prognose Resultaat	**736.258**

Recapitulatie van baten en lasten

Hieronder is de recapitulatie van de gewijzigde begroting op basis van deze bestuursrapportage weergegeven. Dit overzicht bevat de baten en lasten per thema en een specificatie van Onze portemonnee uitgesplitst in verschillende onderdelen.

THEMA'S / TAAKVELDEN	Lasten	Baten	Saldo
Thema 1 Onze inwoners	54.581.735	18.579.472	-36.002.264
Thema 2 Onze economie	1.085.092	2.769.737	1.684.645
Thema 3 Onze toekomst	7.739.206	2.344.655	-5.394.551
Thema 4 Onze leefomgeving	31.777.768	11.411.465	-20.366.302
Totaal thema's	**95.183.801**	**35.105.329**	**-60.078.472**
Treasury (0.5)	1.094.646	1.966.463	871.816
OZB woningen (0.61)	53.077	5.478.822	5.425.745
OZB niet-woningen (0.62)	56.550	1.745.092	1.688.542
Belastingen overig (0.64)	459.575	-	-459.575
Algmene uitkering gemeentefonds (0.7)	150.000	60.260.722	60.110.722
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**1.813.848**	**69.451.099**	**67.637.251**
Overhead (0.4)	11.681.341	107.810	-11.573.531
Algemene lasten, baten (0.8)	146.398	-50.000	-196.398
Stelpost & reserveringen (0.8)	-930.000		930.000
Vennootschapsbelasting (0.9)			-
Beleidsintensivering (0.8)	1.319.008		-1.319.008
Stelpost indexering (0.8)	-695.413		695.413
Calamiteiten, onvoorzien (0.8)	50.000		-50.000
Saldo van baten en lasten	**108.568.983**	**104.614.237**	**-3.954.746**
Mutaties reserves (0.10)	11.768.694	15.786.103	4.017.409
Resultaat	**120.337.677**	**120.400.340**	**62.663**

Zichtbaar is het huidige begrotingssaldo (knop 1) van € 62.663. Verder zien we de raming van budget beleidsintensivering (knop 2) van € 1.319.008. Tevens hebben we nog € 50.000 voor onvoorziene kosten.

Onze inwoners

WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze inwoners aan bod.

6.1 Privatisering diverse sportcomplexen
Onttrekking vanuit Reserve Kern en Kader van € 320.000. De afgelopen jaren is gewerkt aan de uitvoering van de beleidskaders kern en kader – leefgebied en sport. Het vernieuwen van de kerncomplexen in Odoorn en Borger is hierbij het meest zichtbaar geweest. Het sportpark in Odoorn wordt bijna opgeleverd en in Borger gaat binnenkort gestart worden met werkzaamheden voor het clubgebouw. De gebouwen op deze sportparken worden daarna geprivatiseerd. De volgende stap volgens het beleid is het privatiseren van de niet-kerncomplexen in de gemeente. Het bedrag uit de reserve zal worden gebruikt om de verenigingen een bijdrage te verlenen om noodzakelijk onderhoud uit te voeren en duurzaamheidsmaatregelen te treffen aan het kleedgebouw. En het kleed- en clubgebouw te privatiseren.
Financieel effect: € 320.000 budgettair neutraal

6.1 Kleedkamers 2e Exloërmond
Onttrekking vanuit Reserve Kern en Kader van € 100.000 volgens raadsbesluit 85479-2023 voor het creëren van voldoende tijdelijke kleed-en douchevoorzieningen voor de voetbal in 2e Exloërmond.
Financieel effect: € 100.000 budgettair neutraal

6.1 Opbrengst COA
Om het COA te ontlasten organiseren we noodopvang van vluchtelingen op enkele locaties. De kosten schatten we in 2024 in op € 1.883.700. Dit bedrag kunnen we bij het COA declareren en is voor de begroting budgettair neutraal.
Financieel effect: € 1.883.700 budgettair neutraal

6.1 Opvang ontheemden
In Berap 2023 II heeft uw raad besloten om een bestemmingsreserve Ontheemden in te stellen. In Berap 2023 II en in de Jaarrekening 2023 is vervolgens respectievelijk € 2,5 miljoen en € 1,3 miljoen aan deze reserve gedoteerd. Uit voorlopige berekening blijkt dat we ook in 2024 geld overhouden aan de noodopvang asielzoekers en opvang Oekraïners. De voorlopige schatting is € 2 miljoen.
Financieel effect: € 2.000.000 budgettair neutraal

6.1 Vergoeding opvang Oekraïne
Voor 2024 hebben we een voorschot aangevraagd van € 5.530.579. Dit bedrag voegen we toe aan het budget voor de opvang van Oekraïners.
Financieel effect: € 5.530.579 budgettair neutraal

6.1 Sociaal Medische Indicatie
Als er sprake is van sociaal-medische redenen kan voor de kinderopvang een aanvraag worden ingediend bij de gemeente. In BERAP 2024 I is dit budget reeds bijgesteld met € 65.000 vanuit de stelpost indexatie echter door een stijging in zowel het aantal aanvragen als het aantal geïndiceerde dagdelen zijn de kosten wederom gestegen.
Financieel effect: € 75.000 nadelig

6.3 Bijstand (BUIG)
De definitieve BUIG uitkering voor 2024 is vastgesteld op € 7.454.196. De kosten in 2024 vallen op basis van de prognose naar aanleiding van de beschikbare gegevens uit Emmen, die verantwoordelijk is voor de uitvoering, lager uit dan de opbrengsten. We verwachten hierop in 2024 een voordeel van € 100.000.
Financieel effect: € 100.000 voordelig

6.4 Budget Emco en Wedeka
De participatieuitkering is in de mei- en septembercirculaire gestegen met € 658.599 als gevolg van indexatie. Dit bedrag is bestemd voor de werkvoorzieningen en voegen we toe aan het budget voor Emco en Wedeka. Vervolgens keren we dit bedrag uit aan deze bedrijven.
Financieel effect: € 658.599 budgettair neutraal

6.5 Budget beschut werk
Vanuit de algemene uitkering ontvangen we een bedrag van € 51.115 voor het organiseren van beschut werk. Dit bedrag voegen we toe aan het budget voor participatie.
Financieel effect: € 51.115 budgettair neutraal

6.71 WMO
De kosten WMO zijn gestegen ten opzichte van de begroting 2024. Dit laat zich deels verklaren door uitschieters in casuïstiek en voor het grootste deel door de stijging van de prijs naar aanleiding van de indexatie. De grootse overschrijding zit in de kosten voor Huishoudelijke Hulp, deze zijn naar verwachting € 400.000 hoger dan begroot.
Omdat de prijsstijging een landelijk beeld is, heeft het Rijk het voornemen om gemeenten een compensatie te betalen. In de meerjarenraming wordt daarom met een structureel lager bedrag rekening gehouden. Tot slot gaan wij er ook vanuit dat er duidelijkheid komt over de aanpassing van het abonnementstarief, ook daar verwachten we dat dit effect positief is voor onze gemeente. In totaliteit verwachten we in 2024 een tekort van € 800.000 op de Wmo.
Financieel effect: € 800.000 nadelig

6.72 Jeugdhulp
De kosten Jeugd zijn in 2024 enorm gestegen door loon- en prijsindexaties, alsmede door maatregelen vanuit de Hervormingsagenda die al in gang worden gezet. Hierdoor worden we in de eerste jaren geconfronteerd met hogere kosten, die in de latere jaren moeten leiden tot een structurele verlaging. Ook door complexere en daarmee kostbaardere dossiers zijn de uitgaven met betrekking tot Jeugdhulp gestegen, een groot deel van onze kosten wordt bepaald door een klein aantal dossiers. We verwachten een nadeel van € 1.700.000.
Financieel effect: € 1.700.000 nadelig

Onze economie

WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze economie aan bod.

3.4 Toeristenbelasting
De opbrengst van de toeristenbelasting is € 300.000 meer dan geraamd. Dit is ontstaan doordat het aantal werkelijke overnachten hoger was dan werd verwacht
Financieel effect: € 300.000 voordelig

Onze toekomst

WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze toekomst aan bod.

0.1 Voorziening wethouderspensioen
Jaarlijks voegen we een bedrag toe aan de voorziening wethouderspensioenen om de voorziening op niveau te houden. Een extern bureau maakt hiervan een berekening voor ons. De rekenrente is van grote invloed op deze berekening. De gehanteerde rekenrente is in 2024 gedaald ten opzichte van de voorgaande berekening. Een daling of stijging van de rente heeft directe gevolgen voor het pensioen. Bij een dalende rente groeit het opgebouwde vermogen minder snel aan en is een hogere inleg nodig om hetzelfde pensioen te kunnen uitkeren. Om blijvend aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen moeten we voor 2024 rekening houden met een extra storting van € 220.000.
Financieel effect: € 220.000 nadelig

0.1 Wachtgeldverplichtingen
Als gevolg van pensionering en het vinden van een baan elders is er aan de voormalige bestuurders minder wachtgeld verschuldigd. Dit levert een voordeel op van € 160.000.
Financieel effect: € 160.000 voordelig

0.1 Accountantskosten
In 2023 is er geen reservering gedaan voor de kosten van de 2e termijn van de jaarrekening 2023. Hierdoor komen de kosten met betrekking tot de 2e termijn ten laste van het budget van 2024. Dit geeft in 2024 een overschrijding op deze post van € 50.000.
Financieel effect: € 50.000 nadelig

5.3 Energielasten Willibrordkerk
De tarieven voor het contract 2024 zijn weer redelijk genormaliseerd. De ramingen voor energie en gas zijn dan ook in de begroting 2024 niet verhoogd. Inmiddels is duidelijk geworden dat dit wel had moeten gebeuren. De ramingen van energie moeten we verhogen met € 100.000. Dit is uitgesplitst over diverse taakvelden. Hieronder de verdeling over de diverse taakvelden die per taakveld in de Berap II zijn verwerkt.
Financieel effect: € 30.000 nadelig

De hierboven genoemde € 100.000 heeft betrekking op onderstaande objecten:

Thema	Tv	Omschrijving	Nadeel
3	5.3	Willibrordkerk Borger	30.000
4	2.1	Openbare verlichting	15.000
4	5.2	Esdal College Borger	50.000
4	7.2	Minigemalen (drukriool)	40.000
5	0.4	Gemeentehuis Exloo	-35.000
		Totaal:	**100.000**

Onze leefomgeving

WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze leefomgeving aan bod.

2.1 Energielasten Openbare verlichting
De hogere energielasten voor openbare verlichting bedragen in 2024 € 15.000.
Financieel effect: € 15.000 nadelig

2.1 Onkruidbestrijding
Het bestrijden van onkruid wordt conform IBOR onderhouden op niveau C. Afgelopen jaar is er een aanbesteding geweest. Het huidige begrote budget is ontoereikend.
Financieel effect: € 22.500 nadelig

4.2 Energielasten het voormalig Esdal College in Borger
De hogere energielasten voor het voormalig Esdal College in Borger bedragen in 2024 € 50.000.
Financieel effect: € 50.000 nadelig

5.2 Budgetten sporthallen
Door het vernieuwen van Sporthal De Koel maken we kosten voor gebruik van andere sporthallen en lopen huurinkomsten mis. Er zijn hierover afspraken gemaakt met de gebruikers van sporthal de Koel. Daarnaast heeft de beheerder een compensatie ontvangen voor het mislopen van inkomsten voor zijn kantine. Verder zijn de schoonmaakkosten de afgelopen jaren toegenomen maar deze zijn niet geïndexeerd in de begroting. Dit levert een nadeel op van € 95.000
Financieel effect: € 95.000 nadelig

*5.2 Investering basisvoorziening voetbalcomplexe*n
In de begroting 2024 heeft uw raad ingestemd met het bestuurlijke bestedingsvoorstel investering basisvoorziening voetbalcomplexen. In de notitie leefgebied en sport is het beleid rondom buitensportaccommodatie (en met name voetbal) omschreven en vastgelegd op welke wijze het eigendom en het onderhoud van kerncomplexen en niet-kerncomplexen uitvoeren. Ook in deze notitie staat het gewenste kwaliteitsniveau van het complex. Uit de toelichting van dit bestedingsvoorstel blijkt dat we willen investeren in de basisvoorzieningen van de voetbalverenigingen en is een bedrag van € 250.000 beschikbaar gesteld. De basisvoorzieningen van de voetbalverenigingen zijn of worden op het gewenste kwaliteitsniveau gebracht en het blijkt dat € 100.000 van dit budget nog beschikbaar is. Middels deze Bestuursrapportage willen we de resterende middelen (€ 100.000) inzetten voor sport algemeen (en dus niet specifiek voor voetbal). Dit betekent dat deze middelen breder ingezet kunnen worden voor bijvoorbeeld het aanleggen van een basketbal- of padelbaan in onze gemeente. De verbreding van de resterende middelen heeft geen financiële consequenties voor onze gemeente.
Financieel effect: budgettair neutraal

5.7 Plantsoen beheer
Het areaal invasieve exoten neemt ieder jaar toe. Vooruitlopend op het beheerplan zijn er een aantal mogelijkheden bekeken om tot de beste aanpak voor bestrijding te komen. Dit geeft in 2024 een overschrijding op deze post van € 27.500
Financieel effect: € 27.500 nadelig

7.2 Energielasten Minigemalen (drukriool)
De hogere energielasten voor de gemalen bedragen in 2024 € 40.000.
Financieel effect: € 40.000 nadelig

8.1 Invoeringskosten Omgevingswet
Vanuit de algemene uitkering ontvangen we een compensatie voor de invoering van de Omgevingswet. We voegen de middelen toe aan de budget Ruimtelijke ordening algemeen.
Financieel effect: € 240.028 budgettair neutraal

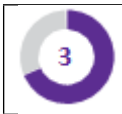
8.3 Wet goed verhuurderschap en veilig wonen
Vanuit de algemene uitkering ontvangen we een compensatie voor de wet Goed Verhuurderschap en veilig wonen. De wet Goed Verhuurderschap introduceert een landelijke basisnorm voor goed verhuurderschap. Gemeenten krijgen middelen omdat ze een rol krijgen in de uitvoering. We krijgen een bedrag voor veilig wonen dat is bedoeld om indien nodig huurders te faciliteren in een veilige woonomgeving. We voegen de middelen toe aan de budgetten voor wonen.
Financieel effect: € 21.887 budgettair neutraal

Onze portemonnee

De knoppen

In dit onderdeel beschrijven we de beschikbare bestedingsruimte voor het begrotingsjaar 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2028. We beschrijven hoe de bestedingsruimte zich heeft ontwikkeld ten opzichte van de BERAP 2024-I. Met deze bestedingsruimte kunnen we onze nieuwe of gewijzigde ambities realiseren. De bestedingsruimte bestaat uit 5 knoppen:

	Knop saldo begroting: de structureel beschikbare middelen die we kunnen inzetten voor meerjarige uitgaven.
	Knop beleidsintensivering: de incidenteel beschikbare middelen die we kunnen inzetten voor eenmalige uitgaven.
	Knop belastingen: de mogelijkheid om financiële ruimte te creëren door de belastingen extra te verhogen.
	Knop bezuinigingen: de middelen die we kunnen vrijspelen door oud beleid te schrappen om ambities en dus nieuw beleid te realiseren.
	Knop vrije algemene reserve (VAR): de middelen die we eventueel aanvullend beschikbaar hebben om onze ambities te realiseren.

Knop 1 saldo begroting

2.1 Knop 1: Saldo begroting

In onderstaand overzicht is het verloop van knop 1 saldo begroting zichtbaar. Het beginpunt is de stand van de BERAP 2024-I. Deze BERAP bevat geen structurele mutaties en zodoende blijft het saldo gelijk.

1 Saldo begroting *(x € 1.000)*	2024
Stand BERAP 2024-I	63
Ontwikkelingen	
Mutaties BERAP 2024-II	0
Stand BERAP 2024-II	63

Knop 2 beleidsintensivering

2.2 Knop 2: Budget beleidsintensivering

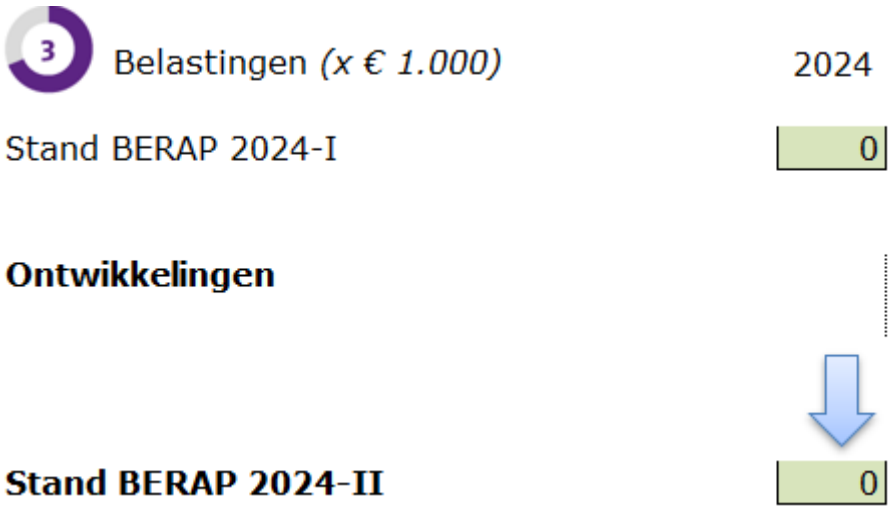
Hieronder presenteren we het verloop van budget beleidsintensivering. Het beginpunt is de stand uit de BERAP 2024-I. Vervolgens zien we het de effecten de financiële update 2024 en de nieuwe mutaties uit de BERAP 2024-II. Hierdoor ontstaat het nieuwe saldo.

2 Beleidsintensivering *(x € 1.000)*	2024
Stand BERAP 2024-I	57
Ontwikkelingen	
Mutaties BERAP 2024-II	1262
Stand BERAP 2024-II	1.319

Knop 3 belastingdruk

2.3 Knop 3: Belastingen

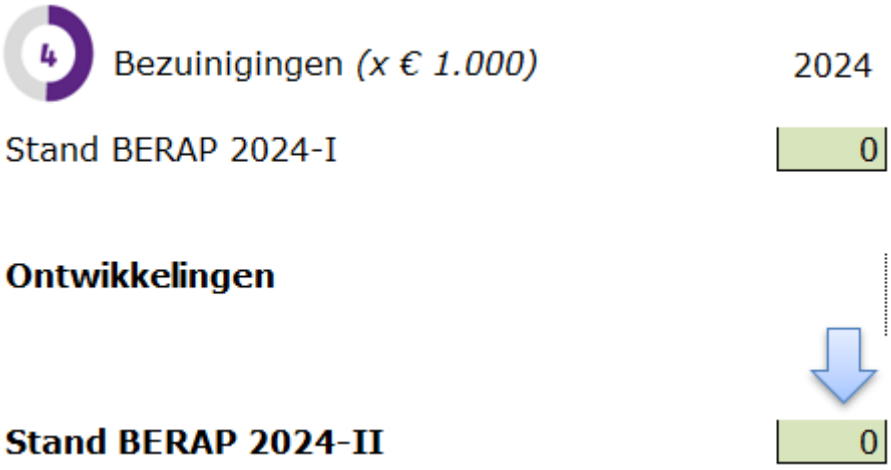
De belastingtarieven voor 2024 zijn al vastgesteld, dus deze knop heeft geen wijzigingen.

Knop 4 Bezuinigingen

2.4 Knop 4: Bezuinigingen

Deze rapportage bevat geen voorstellen voor bezuinigingen.

Knop 5 vrije reserve

2.5 Knop 5: Vrije Algemene Reserve (VAR)

Hieronder is het verloop zichtbaar sinds BERAP 2024-I. In deze rapportage doen we geen voorstellen die de VAR beïnvloeden, maar rapporteren we nog 2 wijzigingen die zijn doorgevoerd na het opstellen van BERAP 2024-I.

VAR (x € 1.000)	2024
Stand BERAP 2024-1	6.356
Ontwikkelingen	
1. Nieuw clubgebouw S.V. Borger BOSA subsidie	-525
2. Correctie ivm opgeheven Reserve Corona	-23
Stand BERAP 2024-II	5.808

Toelichting:
1. In de ontwikkelingen met betrekking tot de VAR is in BERAP 2024-I de BOSA subsidie niet meegenomen, deze wordt nu alsnog meegenomen.
2. Met betrekking tot de opgeheven Reserve Corona is in BERAP 2024-I rekening gehouden met een voordeel van € 440.000 in werkelijkheid was dit € 416.676. Het verschil van € 23.324 wordt in deze rapportage gecorrigeerd.

Gemeentefonds

In deze rapportage geven we een geactualiseerd overzicht van het Gemeentefonds t/m de septembercirculaire 2024. De totale algemene uitkering is sinds de Berap 2024-I gestegen met € 3.371.629 Dit komt grotendeels door de volgende oorzaken:
1. Septembercirculaire 2024 € 2.382.969;
2. Uitkering participatie € 713.949;
3. Invoering uitvoeringskosten Omgevingswet € 240.028.

In onderstaand overzicht is het totaal van de effecten weergegeven.

Gemeentefonds 2024	**begroting 2024**	**september-circulaire 2024**	**Verschil**
I: Algemene Uitkering			
Algemene Uitkering	52.155.735	54.538.704	2.382.969
Raming onderuitputting	-150.000	-150.000	0
Behoedzaamheid	-200.000	-200.000	0
Subtotaal onderdeel I	**51.805.735**	**54.188.704**	**2.382.969**
II: Decentralisatie- en integratieuitkeringen			
Voorschoolse voorziening peuters	67.915	66.636	-1.279
Armoedebestrijding kinderen	92.735	92.735	0
VTH provinciale taken	74.423	74.423	0
Maatschappelijke begeleiding		4.740	4.740
Jeugdhulp kinderen in azc		1.768	1.768
Einde lening inburgeringsplicht		1.020	1.020
Versterking omgevingsveiligheidsdienst	4.000	4.000	0
Extra capaciteit BOA's	33.104	33.104	0
Wet kwaliteitsborging bouw	17.237	17.237	0
Veilig wonen	7.062	7.062	0
Invoering uitvoeringskosten Omgevingswet		240.028	240.028
Anti-discriminatievoorziening		3.638	3.638
Wet betaalbare huur		21.887	21.887
Landelijke aanpak adreskwaliteit		2.909	2.909
Subtotaal onderdeel II	**296.476**	**571.187**	**274.711**
III: Sociaal Domein 3D's			
Participatie onderdeel wsw en beschut werken	4.786.881	5.500.830	713.949
Subtotaal onderdeel III	**4.786.881**	**5.500.830**	**713.949**
Totaal per onderdeel:			
Totaal onderdeel I	51.805.735	54.188.704	2.382.969
Totaal onderdeel II	296.476	571.187	274.711
Totaal onderdeel III	4.786.881	5.500.830	713.949
Totaal I t/m III	**56.889.092**	**60.260.721**	**3.371.629**
Taakmutaties (o.a extra middelen Omgevingswet en WSW)			971.629
Netto resultaat voor exploitatie			**2.400.000**

WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze portemonnee aan bod.

0.4 Medewerkers RVU (dekking vanuit reserve generatiepact)
In 2024 maken een aantal ambtenaren gebruik van de zogenaamde RVU regeling. RVU staat voor Regeling voor Vervroegde uittreding. De CAO biedt deze mogelijkheid waarbij aan diverse voorwaarden (o.a. dienstverband) moet worden voldaan. De kosten voor 2024 vallen naar verwachting € 20.000 hoger dan de verwachting ten tijde van Berap 2024-I. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de bestemmingsreserve Generatiepact, zodat per saldo de kosten budgettair neutraal zijn.
Financieel effect: € 20.000 budgettair neutraal

0.4 Aanvulling verlofsparen 2023 en 2024
Met ingang van 2022 is het voor ambtenaren op basis van de CAO mogelijk om uren te reserveren als spaarverlof. Met het saldo spaarverlof kunnen ambtenaren sparen om eerder met pensioen te gaan of om bijvoorbeeld een sabbatical te nemen. De gemeente loopt hiermee tegen een financiële verplichting aan omdat een ambtenaar geen werkzaamheden verricht in een bepaalde periode, maar wel doorbetaald wordt. Op grond van het BBV dient hiervoor een voorziening gevormd te worden, waardoor de kosten worden genomen in het jaar waar het recht op spaarverlof ontstaat. Voor het door werknemers in 2022 opgebouwde spaarverlof is een voorziening gevormd. De regeling is echter breder dan in eerste instantie gedacht. Niet alleen voor het daadwerkelijk gespaarde verlof dient een voorziening te worden gevormd, maar ook voor de uren die kunnen worden omgezet in spaarverlof. Om de voorziening op voldoende hoogte te brengen is in 2024 een bedrag nodig van afgerond € 125.000.
Financieel effect: € 125.000 nadelig

0.4 Energielasten gemeentehuis
De lagere energielasten voor het gemeentehuis bedragen € 35.000.
Financieel effect: € 35.000 voordelig

0.4 Budget bedrijfsvoering
Met onze raad hebben we een kader ten aanzien van de kosten van bedrijfsvoering, namelijk een indexering van 3%. In BERAP 2024-I hebben we gerapporteerd dat het voor 2024 niet duidelijk is of het lukt om binnen dit kader te blijven. In 2024 hebben we additionele kosten voortvloeiende uit de wisseling van de algemeen directeur/ gemeentesecretaris gemaakt. Het blijkt dat deze extra kosten niet binnen het totale budget voor bedrijfsvoering passen en daarom rapporteren we nu hogere kosten voor bedrijfsvoering van € 300.000.
Financieel effect: € 300.000 nadelig

0.5 Rente
Bij de berekening van de verwachte rentelasten in de begroting 2024 zijn we uitgegaan van een financieringstekort. In de praktijk blijkt dat er sprake is van een financieringsoverschot, omdat we nog geen grote uitgaven hebben gedaan voor grote investeringen als de verbouwing van het gemeentehuis en een nieuwe basisschool. Ook is de rente die we ontvangen over ons financieringsoverschot flink verhoogd als gevolg van de stijging van de landelijke rente. Al met al geeft dit een verwacht rentevoordeel van € 700.000.
Financieel effect: € 700.000 voordelig

0.61 OZB
De opbrengst van de onroerende-zaakbelasting is € 100.000 hoger dan werd voorzien. Dit is ontstaan doordat het aantal gehonoreerde bezwaarschriften tegen de hoogte van de vastgestelde WOZ waarde, lager is dan verwacht. Bovendien zijn er in 2024 nog aanslagen over 2022 en 2023 opgelegd
Financieel effect: € 100.000 voordelig

0.7 Verhoging algemene uitkering
We hebben op grond van de septembercirculaire 2024 € 3.371.629 meer ontvangen dan we hebben begroot. In deze extra middelen zijn ook de extra budgetten voor (bestaande) taken opgenomen. Het gaat hier om een totaalbedrag van € 971.629 deze zijn met name bestemd voor de uitvoering van de Participatiewet (WSW) en de Omgevingswet Voor de overige middelen is een specificatie terug te vinden in thema Onze portemonnee. Rekening houdend met de wijzigingen in decentralisatie-en integratieuitkeringen hebben we in totaal een voordeel van afgerond € 2.400.000.
Financieel effect: € 2.382.969 voordelig

0.7 Verhoging decentralisatie- en integratieuitkeringen
Dit betreft de verhoging van de decentralisatie- en integratieuitkeringen. Een specificatie hiervan is gegeven in thema Onze portemonnee.
Financieel effect: € 274.711 budgettair neutraal

0.7 Uitkering participatie
Dit betreft de uitkering participatie. Een specificatie hiervan is gegeven in thema Onze portemonnee.
Financieel effect: € 713.949 budgettair neutraal

0.8 Afschrijving
In de begroting 2024 zijn diverse grote investeringskredieten beschikbaar gesteld voor o.a. sporthal De Koel, verbouwing van het gemeentehuis en een nieuwe basisschool. De afschrijvingslasten zijn in werkelijkheid pas van toepassing in het jaar nadat de investering wordt afgesloten. Dit geeft een extra voordeel op de afschrijvingen. We schatten dit voordeel in op € 630.000
Financieel effect: € 630.000 voordelig

0.10 Onttrekking reserve Kern en Kader
Onttrekking vanuit Reserve Kern en Kader van totaal € 420.000. De afgelopen jaren is gewerkt aan de uitvoering van de beleidskaders kern en kader – leefgebied en sport. Het vernieuwen van de kerncomplexen in Odoorn en Borger is hierbij het meest zichtbaar geweest. Het sportpark in Odoorn wordt bijna opgeleverd en in Borger gaat binnenkort gestart worden met werkzaamheden voor het clubgebouw. De gebouwen op deze sportparken worden daarmee geprivatiseerd. De volgende stap volgens het beleid is het privatiseren van de niet-kerncomplexen in de gemeente. Het bedrag uit de reserve zal worden gebruikt om de verenigingen een bijdrage te verlenen om noodzakelijk onderhoud uit te voeren en duurzaamheidsmaatregelen te treffen aan het kleedgebouw. En het kleed- en clubgebouw te privatiseren.
Financieel effect: € 420.000 budgettair neutraal

0.10 Bestemmingsreserve Opvang ontheemden
Conform kaders van uw raad stellen we voor om € 2 miljoen te doteren aan de bestemmingsreserve Opvang ontheemden. Na deze dotatie zit in deze reserve € 5,8 miljoen. De komende periode gaan we een plan maken wat noodzakelijk is voor de komende jaren voor de opvang van ontheemden. Vervolgens gaan we dit plan financieel vertalen en berekenen wat minimaal nodig is in deze bestemmingsreserve om deze plannen te realiseren. De overtollige middelen in deze reserve kunnen dan worden toegevoegd aan de Vrij algemene reserve. We stellen voor dat we in de Kadernota 2026 met een voorstel hierover komen.
Financieel effect: € 2.000.000 budgettair neutraal

0.10 Onttrekking reserve generatiepact
In 2024 maken een aantal ambtenaren gebruik van de zogenaamde RVU regeling. RVU staat voor Regeling voor Vervroegde uittreding. De CAO biedt deze mogelijkheid waarbij aan diverse voorwaarden (o.a. dienstverband) moet worden voldaan. De kosten voor 2024 vallen naar verwachting € 20.000 hoger dan de verwachting ten tijde van Berap 2024-I. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de bestemmingsreserve Generatiepact, zodat per saldo de kosten budgettair neutraal zijn.
Financieel effect: € 20.000 budgettair neutraal

Bijlage I - Totaaloverzicht wijzigingen

Hieronder geven we een totaaloverzicht van de wijzigingen uit deze BERAP 2024-II. Het verschil tussen de voor- en nadelen wordt gemuteerd op knop 2 budget beleidsintensivering en de stelpost Indexatie. Dit is een totale bijstelling van € 875.000 voordelig. Met een 'A' is aangegeven welke mutaties autonoom zijn en met een 'B' welke bestuurlijk zijn.

Nr	Omschrijving	A / B	Knop 2 Beleidsintensivering		Stelpost Indexatie	
	Wijzigingen BERAP 2024-II		**Voordeel**	**Nadeel**	**Voordeel**	**Nadeel**
	Thema 1					
1	Privatisering diverse complexen	A		320.000		
2	Kleedkamers 2e Exloërmond	A		100.000		
3	Opbrengst COA	A		1.883.700		
4	Opbrengst COA	A	1.883.700			
5	Bestemmingsreserve Opvang ontheemden	A		2.000.000		
6	Vergoeding opvang Oekraïne	A		5.530.579		
7	Vergoeding opvang Oekraïne	A	5.530.579			
8	Sociaal Medische Indicatie	A				75.000
9	Bijstand (BUIG)	A	100.000			
10	Budget WSW Emco en Wedeka	A		658.599		
11	Budget Beschut werk	A		51.115		
12	Wmo	A				800.000
13	Jeugdhulp	A				1.700.000
14	Toeristenbelasting	A	300.000			
15	Storting voorziening wethouderpensioenen	A		220.000		
16	Wachtgeldverplichtingen	A	160.000			
17	Accountantskosten	A		50.000		
18	Energielasten Willibrodkerk	A				30.000
19	Energielasten Openbare verlichting	A				15.000
20	Budget Onkruidbestrijding	A		22.500		
21	Energielasten het voormalig Esdal College in Borger	A				50.000

22	Budgetten sporthallen	A				95.000
23	Budget Plantsoenbeheer	A		27.500		
24	Energielasten Minigemalen (drukriool)	A				40.000
25	Invoeringskosten Omgevingswet	A		240.028		
26	Uitvoering Wet betaalbare huur	A		21.887		
27	Medewerkers RVU (dekking vanuit reserve generatiepact)	A		20.000		
28	Aanvulling verlofsparen 2023 en 2024	A		125.000		
29	Energielasten Gemeentehuis	A			35.000	
30	Budget bedrijfsvoering	A		300.000		
31	Rente	A	700.000			
32	OZB	A	100.000			
33	Algemene uitkering	A			2.382.969	
34	Decentralisatie- en intregratieuitkeringen	A	274.711			
35	Uitkering participatie	A	713.949			
36	Afschrijvingen	A	630.000			
37	Onttrekking reserve K&K voor sportvelden	A	420.000			
38	Bestemmingsreserve Opvang ontheemden	A	2.000.000			
39	Onttrekking reserve generatiepact	A	20.000			
	Totaal		**12.832.939**	**11.570.908**	**2.417.969**	**2.805.000**
	Effect op knop 2 budget beleidsintensivering			**1.262.031**		
	Effect op Saldo Stelpost indexatie					**-387.031**

		Knop 1	Knop 2	Stelpost	Onvoorzien	Totaal
	BERAP 2024-I	62.663	56.977	-308.382	50.000	-138.742
	Mutaties BERAP 2024-II	0	1.262.031	-387.031	0	875.000
	Totale prognose BERAP 2024-II	**62.663**	**1.319.008**	**-695.413**	**50.000**	**736.258**

Bijlage II - Voortgang investeringen

In onderstaande tabellen wordt de financiële stand weergegeven van alle lopende investeringen. Tabel 1 betreft de budgetten die in 2024 beschikbaar zijn gesteld en tabel 2 de budgetten die voor 2024 beschikbaar zijn gesteld.

Bij de beschikbaar gestelde budgetten 2024 voor wegen, verkeer, riool en groen is nog financiële "ruimte" aanwezig. Echter, nagenoeg alle projecten zijn in voorbereiding/uitvoering. Het zwaartepunt van de financiële afwikkeling ligt in het laatste kwartaal van 2024 en eerste kwartaal van 2025.

Enkele projecten worden doorgeschoven en wel om de volgende redenen:
- Hoofdstraat (Boslaan – Douglaslaan) Exloo: Vanwege personeelskrapte bij de voorbereidende ingenieursbureaus kan het werkbestek niet op tijd worden gerealiseerd, waardoor de aanbesteding naar achteren verplaatst. Vanwege weersgevoeligheid wordt de uitvoering doorgeschoven naar maart 2025.
- Oostervleddersdijk Exloo: De visie over de LOFAR-omgeving is nog niet afgerond. Dit zorgt ervoor dat de reconstructie van de Oostervleddersdijk wordt doorgeschoven (krediet 2022).

Tabel 1. Overzicht investeringen beschikbaar gesteld in 2024

Omschrijving		**Budget**	**Totaal budget**	**Besteed t/m oktober**	**Nog te besteden**
Wegen:	Regulier		2.486.750	323.745	2.163.005
Openbare verlichting					
	Regulier	225.000			
	Verduurzaming (5 jaar)	234.975			
Subtotaal			*459.975*	*25.055*	434.920
Riolering (Conform GRP) *			985.000	-219.569	1.204.569
Groen			1.085.500	254	1.085.246
Verkeer (incl. aanvulling Drouwenermond)			600.000	37.839	562.161
Programma Exloo **			100.000	19.541	80.459
Sportpark Borger (zie ook tabel vóór 2024)			2.620.000	0	2.620.000
Sportaccommodaties (DPL)			300.250	28.375	271.875
	Totalen		**8.637.475**	**215.240**	**8.422.235**

* Is inclusief € 293.472 subsidie, bruto uitgave is € 73.903.
** Is inclusief € 24.999 subsidie, bruto uitgave is € 44.540.

Tabel 2. Overzicht investeringen beschikbaar gesteld vóór 2024

Omschrijving	Totaal budget	Besteed t/m oktober	Nog te besteden
Wegen	3.492.554	2.437.237	1.055.317
Openbare verlichting	218.290	197.228	21.062
Riolering (conform GRP)*	1.383.472	904.230	479.242
Groen	1.126.240	657.916	468.324
Begraafplaatsen	365.421	189.372	176.049
Verkeer (diversen) *	712.944	179.355	533.589
Bruggen (2)	190.000	185.274	4.726
Materieel c.a.**	489.770	0	489.770
Sport	308.909	180.778	128.131
Onderhoud/verduurzaming gebouwen	651.575	158.688	492.887
Sporthal De Koel Borger	9.566.640	4.947.692	4.618.948
Sportpark Odoorn	4.458.000	4.401.469	56.531
Fietspaden/wegen Hunzevallei	703.060	273.577	429.483
Kanaal Zuiderdiep Valthermond	100.000	15.680	84.320
Gemeentehuis ***	2.025.640	-425.325	2.450.965
Snelfietsroute Borger-Emmen ****	685.000	-84.913	769.913
Verkeer Buinerveen *****	311.214	-274.633	585.847
Verkeer Drouwenermond	461.000	4.121	456.879
Ondergrondse containers	580.909	477.120	103.789
Sportpark Borger	750.000	48.895	701.105
Overig	22.528	15.111	7.417
Totalen	**28.603.166**	**14.488.872**	**14.114.294**

* Is inclusief € 205.748 subsidie, bruto uitgave is € 385.103.
** Voertuigen zijn in bestelling.
*** Is inclusief € 772.250 subsidie, bruto uitgave is € 346.925.
Het beschikbaar gestelde bedrag voor de investering van het Gemeentehuis is hoger, namelijk € 4,9 miljoen. Er is tot op heden een lagere investering opgenomen omdat een deel wordt gefinancierd uit lagere energielasten en hogere huuropbrengsten. Dit gedeelte is nog niet begroot.
**** Is inclusief € 395.720 subsidie, bruto uitgave is € 310.807.
***** Is inclusief € 311.213 subsidie, bruto uitgave is 36.581.

Bijlage III - Grondbedrijf

Grondbedrijf (algemeen)
In 2024 is het woningbouwplan Oosterwijk te Nieuw-Buinen in exploitatie genomen. De verkoop van de kavels is halverwege 2024 gestart. In de overige plannen zijn alleen nog kavels beschikbaar in de plannen Daalkampen II (fase 3) en Drouwenermond III. De verkoop van de kavels bedrijventerreinen verloopt volgens planning.

In onderstaande tabel wordt de stand van zaken weergegeven met betrekking tot de verkopen/verleende opties per 01-11-2024 versus de oorspronkelijke raming voor het jaar 2024.

Bouwkavels 2024		**Raming**	**Verkocht**	**Optie**	**Vrij**
Woningbouw					
Borger	Daalkampen II (fase 3) ***)**	12	14	7	2
Nieuw-Buinen	Oosterwijk	16	0	3	49
Drouwenermond	Drouwenermond III	8	3	10	7
Totaal woningbouw		**36**	**17**	**20**	**58**
Bedrijventerrein					
Borger	Aan de Strengen	3	3	0	2
Nieuw-Buinen	Drentse Poort	1	1	0	0
Totaal bedrijventerrein		**4**	**4**	**0**	**2**

*) *De vrije kavels van Daalkampen II (fase 3) betreffen kavels links en rechts van het nieuwe Esdal-college bestemd voor senioren- en starterswoningen.*

In de tabel zijn alleen de grondexploitaties opgenomen waar nog kavels te koop zijn. In de plannen Plaats 62, Daalkampen II - fase 2a, Daalkampen II - fase 2b en Nieuw-Veenlanden zijn geen kavels meer beschikbaar. Deze plannen maken nog wel onderdeel van het grondbedrijf, omdat het woonrijp maken van de plannen nog niet gereed is.

Het plan Nieuw-Buinen - Oosterwijk is in 2024 in exploitatie genomen. Halverwege 2024 is gestart met de verkoop. Het verschil tussen de geraamde verkopen en de daadwerkelijke verkopen/opties is 13. Dit wordt onder anderen veroorzaakt doordat wij nog in gesprek zijn met de woningstichting over de invulling van fase 2. Een deel van de geraamde verkopen is gesitueerd in dit gebied. In 2025 verwachten wij te starten met de verkoop van kavels in dit gebied. Voor de invulling van de gebieden links en rechts van het nieuwe Esdal-college zijn wij in gesprek met 2 CPO's, één voor starters en één voor senioren. Naar verwachting kan er in de loop van 2025 worden gestart met de bouw van starterswoningen. Het plan Drouwenermond III loopt en van fase 1 zijn alle kavels verkocht of in optie. Fase 2 wordt opengesteld als meer kavels van fase 1 daadwerkelijk zijn verkocht. In de huidig lopende gemeentelijke bestemmingsplannen is te weinig bouwcapaciteit aanwezig om te voldoen aan de concrete doelstelling van de bouw van 500 woningen voor 2030 (zie woondeal). Daarom zijn het afgelopen jaar diverse potentiële woningbouwlocaties onderzocht of in exploitatie genomen. Dit betreft zowel eigen grond als grond van externe partijen. Met het plan Oosterwijk (in exploitatie) en de nog in exploitatie te nemen gronden aan de Koesteeg te Borger (in voorbereiding) wordt een grote stap gezet om te komen tot de bouw van 500 woningen. Voorbeelden van ontwikkelingen door externen zijn o.a. de Wissel in Nieuw-Buinen (gestart), de Gloep in Exloo (gestart), Eeserstraat in Borger (in voorbereiding) en plan Zomers in Klijndijk (in voorbereiding).

Afsluiten grondexploitaties
Per 31-12-2024 stonden de plannen Plaats 62 te Valthermond en Nieuw-Veenlanden te Nieuw-Buinen op nominatie om te worden afgesloten. Dit is helaas niet mogelijk omdat er nog werkzaamheden in de openbare ruimte moeten worden uitgevoerd.

Tussentijdse winstneming
Op grond van de werkelijke cijfers per 01-10-2024 is berekend dat een tussentijdse winst kan worden genomen bij de plannen Daalkampen - fase 1/2a, Daalkampen - fase 2b en Daalkampen - fase 3 voor een totaalbedrag van € 320.000. Bij de begroting 2024 was de tussentijdse winstneming berekend op € 397.000. Het verschil wordt veroorzaakt doordat Plaats-62 nog niet kan worden afgesloten. Daartegenover staat een hogere winstneming uit de verschillende fases van het plan Daalkampen. Het bedrag van de winstneming wordt conform beleid gestort in de bufferreserve gronden. Bij de overige plannen lijkt tussentijdse winstneming nog niet mogelijk.

Dekking verwacht verlies
Hier worden ten opzichte van vorig jaar geen grote verschillen verwacht. De verkopen lopen volgens planning en er worden geen grote stijgingen in de nog te maken kosten verwacht.

Bouw circulaire woningen Valthermond
Met ondersteuning van de Regiodeal en de gemeente bouwt Woonservice 8 circulaire woningen in de huursector aan de Roelof Tuinstraat in Valthermond. De drie partijen stellen ieder een bedrag van € 128.000 beschikbaar. In januari 2025 worden de sleutels overhandigd aan de eerste bewoners.

Bufferreserve gronden
Volgens het huidige beleid komen de winsten ten gunste en de verliezen ten laste van de bufferreserve gronden. Als bovengenoemde verwachtingen/voorstellen uitkomen en zich geen andere mutaties voordoen dan zal de hoogte van de bufferreserve gronden per 31-12-2024 € 1.821.060 bedragen.

Bijlage IV - Administratieve wijzigingen per thema

We staan stil bij de administratieve wijzigingen die hebben plaatsgevonden sinds BERAP 2024-I. Deze wijzigingen hebben geen effect op knop 1 saldo begroting en knop 2 budget beleidsintensivering.

Welke administratieve wijzigingen zijn verwerkt sinds de BERAP 2024-I?
1. De stelposten van de budgetten wegen, riolering, openbare verlichting, vastgoed en geld en materieel zijn ingevuld.
2. De budgetten van 2024 zijn na vaststelling van de jaarstukken 2023 verhoogd met de budgetten uit de reserve Nog uit te Voeren Werken (NUW) en vooruit ontvangen bedragen. Dit betreffen de budgetten die zijn overgeheveld uit 2023.
3. Er hebben administratieve correcties plaatsgevonden op de personeelskosten.
4. Overige administratieve correcties zijn verwerkt zoals projectbudgetten bijwerken etc.

Hieronder het totaal van de wijzigingen per thema dat sinds BERAP 2024-I tot BERAP 2024-II heeft plaatsgevonden.

Totaal thema's							
	Bedrag x € 1.000	**Baten**			**Lasten**		
Nr	**Thema**	**Berap-I**	**Wijziging**	**Actueel**	**Berap-I**	**Wijziging**	**Actueel**
1	Onze Inwoners	-9.314	-1.851	-11.165	41.933	6.379	48.312
2	Onze Economie	-2.167	-303	-2.470	624	471	1.095
3	Onze Toekomst	-540	-1.805	-2.345	5.326	3.080	8.406
4	Onze Leefomgeving	-8.266	-3.146	-11.411	26.504	9.198	35.702
5	Onze Portemonnee	-69.484	-11.200	-80.683	15.384	-824	14.560
Totaal:		**-89.770**	**-18.304**	**-108.074**	**89.770**	**18.304**	**108.074**

Bijlage V - Reserve Nog uit te voeren Werken (NUW)

In de tweede Bestuursrapportage lopen we vooruit op de budgetten die via reserve de Nog uit te voeren Werken (NUW) worden overgeheveld naar 2025, omdat de kosten pas in dat jaar aan de orde zijn. In de jaarstukken 2024 maken we de lijst met budgetten definitief.

In onderstaand overzicht zijn de voorlopige NUW mutaties in beeld gebracht. Het totaal bedraagt € 8.366.535. Het is een relatief groot bedrag als gevolg van meerdere grote bedragen met betrekking tot onder andere energiearmoede en duurzaamheid die we dit jaar niet meer besteden.

Nr	NUW	Thema	Taakveld	Bedrag
1	Dienstverlening Andes	1	6.2	150.000
2	Preventie/handhaving/DHW	4	1.2	75.000
3	Sportvelden algemeen	4	5.2	99.750
4	Sportvelden algemeen	4	5.2	81.530
5	Westerlee Gelden	1	6.4	119.030
6	Gezondheidsbeleid	1	7.1	50.000
7	Beleidsagenda BOCE	3	0.1	110.000
8	Webwinkel	1	6.3	100.000
9	Peuteropvang regulier (niet VVE)	1	4.3	80.000
10	Speeltuinen	4	5.7	80.000
11	Project Wpg (Wet politiegegevens)	4	1.2	30.000
12	UMO Preventie en inclusie	1	6.2	55.000
13	UMO Voorzieningen en zorg dichterbij	1	6.2	60.000
14	UMO Armoede en bestaanszekerheid	1	6.2	60.000
15	Project doorontwikkeling Sociaal Domein	1	6.6	80.000
16	Project Wonen en Zorg	1	4.3	40.000
17	Activiteiten POH jeugd	1	6.2	30.000
18	Preventieve jeugdzorgactiviteiten	1	6.2	20.000
19	Digitalisering archief	5	0.4	100.000
20	Restant bedrag NSL	3	0.1	30.000
21	Restant Wegwerken achterstallig onderh bomen	4	5.7	80.000
22	Trechterbeker Borger groen (C03404)	4	5.7	11.321
23	Valtherweg-Exloerweg 60 km inr (03403)	4	5.7	7.309
24	Groen z'Diep/Hoofdstr (C03101)	4	5.7	89.195
25	Buurtbedrijf	1	6.5	20.000
26	Jongerenraad	3	0.1	50.000
27	Kunst & Cultuur algemeen	3	5.3	70.000
28	Basis subsidies	1	6.1	25.000
29	School en omgeving	1	4.3	25.000
30	Uitvoering wet inburgering	1	6.1	80.000

31	Beleid Kern en Kader	1	6.1	320.000
32	Planmatig onderhoud algemeen	4	0.3	150.000
33	Verkeersmaatregelen	4	2.1	15.000
34	Aanpak energiearmoede	1	6.3	1.200.000
35	Huisv.subsidie kerncomplexen voetbal	4	5.2	105.000
36	Onderwijshuisvestingsbeleid	4	4.2	67.000
37	Implementatie nieuw financieel pakket	5	0.4	80.000
38	BOCE I-governance/projecten	5	0.4	105.000
39	Verclouding (IMOP)	5	0.4	80.000
40	Projecten duurzame energie	3	7.4	8.700
41	Projecten duurzame energie	3	7.4	12.700
42	Uitvoering beleidsplan EZ	2	3.4	10.000
43	Regiodeal: proeftuin 2e Exloërmond	3	0.1	50.000
44	Regiodeal: uitvoeringskosten	3	0.1	100.000
45	Ruimtelijke ordening algemeen	4	8.1	200.000
46	Bruggen	4	2.1	45.000
47	Duurzaamheid	3	7.4	375.000
48	UMO Participatie	1	6.1	190.000
49	Sportpark Borger	4	5.2	3.300.000
50	Beleid Kern en Kader	1	6.1	45.000
	Totaal:			**8.366.535**